

RBCZ | Register
Beroepsbeoefenaren
Complementaire Zorg

Beroepscode

---

*voor de beroepsbeoefenaren binnen de
complementaire zorg*

Versie 2014 - 2

© 2014 TCZ – RBCZ

Uit deze uitgave mag niets vermenigvuldigd en/of openbaargemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de stichting TCZ en RBCZ.

Inleiding	4
I. Algemeen	6
I.1 Definities.....	6
I.2 Algemene bepalingen.....	7
I.2.1 Zorgvuldigheid.....	7
I.2.2 Onverenigbaarheid van Codeartikelen en afwijking van de Beroepscode.....	7
I.2.3 Afwijken van de Beroepscode vanwege specifieke wettelijke regels.....	7
I.2.4 Minderjarige patiënt/cliënt.....	7
I.2.5 Informatie aan de ouder zonder gezag.....	7
I.2.6 Meerderjarige wilsonbekwame patiënt/cliënt.....	7
II. De basisprincipes	9
II.1.1 Verantwoordelijkheid, verantwoording.....	9
II.1.2 Integriteit, eerlijkheid, vertrouwelijkheid.....	9
II.1.3 Respect, autonomie.....	9
II.1.4 Vertrouwelijkheid.....	9
II.1.5 Deskundigheid, weldoen.....	9
III. Richtlijnen ter uitwerking van de basisprincipes	10
III.1 Verantwoordelijkheid, verantwoording.....	10
III.1.1 De kwaliteit van het beroepsmatig handelen, verantwoordelijkheid.....	10
III.1.2 Verantwoording.....	11
III.2 Integriteit, eerlijkheid.....	12
III.2.1 Integriteit.....	12
III.2.2 Eerlijkheid.....	13
III.3 Respect, autonomie.....	13
III.3.1 Respect.....	13
III.3.2 Autonomie.....	14
III.4 Vertrouwelijkheid.....	14
III.4.1 Geheimhouding.....	14
III.4.2 Privacy tijdens de behandeling.....	15
III.4.3 Zorgvuldigheid in de communicatie.....	15
III.4.4 Doorbreken van de geheimhouding.....	15
III.4.5 Reikwijdte van het doorbreken van de geheimhouding.....	15
III.4.6 Beveiliging van het dossier.....	15
III.5 Deskundigheid.....	15
III.5.1 Beroepsuitoefening in overeenstemming met de Beroepscode.....	15
III.5.2 Kennis van wettelijke bepalingen.....	15
III.5.3 In stand houden en verder ontwikkelen van de professionele deskundigheid.....	15
III.5.4 Gebruik van doeltreffende en doelmatige methoden.....	16
III.5.5 Professionele en persoonlijke beperkingen.....	16
III.5.6 Grenzen van de eigen deskundigheid.....	16
III.5.7 Professionele verantwoording van het beroepsmatig handelen.....	16
III.5.8 Voorkomen van verminderd vermogen tot verantwoorde beroepsuitoefening.....	16
III.5.9 Staken van het beroepsmatig handelen bij verminderd vermogen.....	16
IV. De Klachtprocedure	17

Inleiding

Het doel van de Beroepscode voor beroepsbeoefenaren binnen de complementaire zorg.

Om als beroepsbeoefenaar binnen de complementaire zorg, verantwoord te kunnen werken dienen de basiswaarden en –normen die gelden binnen de complementaire zorg voor zover mogelijk duidelijk te zijn vastgelegd. Naast de basiswaarden, vastgelegd in deze Beroepscode, gelden binnen de complementaire zorg specialistische beroepscode's die per sector en/of stroming en/of beroepsgroep kunnen verschillen.

De basiswaarden staan waar mogelijk beschreven in de Beroepscode voor beroepsbeoefenaren binnen de complementaire zorg. De Beroepscode geeft de uitgangswaarden voor het complementair handelen. Belangrijke waarden zijn respect, vertrouwelijkheid, verantwoordelijkheid, eerlijkheid, deskundigheid, integriteit, weldoen, autonomie en rechtvaardigheid. Sommige waarden zijn expliciet in de Beroepscode vermeld. Andere zijn niet expliciet genoemd, maar vormen wel de basis van artikelen en vragen om te worden nagestreefd.

Kort gezegd dient deze Code als een leidraad voor het beroepsmatig handelen van de individuele beroepsbeoefenaar. Deze Beroepscode is een kwaliteitsinstrument ten dienste van de beroepsuitoefening. De Beroepscode is onder andere bedoeld om de beroepsbeoefenaar de ethische dimensies voor te houden en richting te geven aan zijn beroepsmatig handelen.

Verder is het een informatiebron over wat van de beroepsbeoefenaar in het algemeen kan worden verwacht en verlangd, voor al degenen die te maken hebben met het professioneel handelen van de beroepsbeoefenaar. Een patiënt/cliënt kan uit de Beroepscode beroepsbeoefenaren binnen de complementaire zorg opmaken wat hij van een beroepsbeoefenaar kan en mag verwachten.

Een Beroepscode kan echter geen eenduidige handleiding zijn, die zonder nadere overwegingen uitsluitend geeft over wat in welke situatie de juiste handelwijze is. Het is onvermijdelijk dat de regels soms een zekere professionele handelingsruimte zullen openlaten. In het oog moet worden gehouden dat in een gegeven situatie verschillende basisprincipes en daarop gebaseerde 'richtlijnen' gelijktijdig geldig zijn, maar met elkaar op gespannen voet kunnen staan. In een dergelijk geval is er sprake van een dilemma waarbij een afweging dient te worden gemaakt welke ethische principes het zwaarst wegen. De Beroepscode is dan het hulpmiddel voor de beroepsbeoefenaar binnen de complementaire zorg om zijn ethische afwegingen te expliciteren en tot een verantwoorde eigen keuze te komen. Waar mogelijk zijn de regels echter zodanig vormgegeven dat zij wel kunnen dienen om er het beroepsmatig handelen formeel aan te kunnen toetsen, als dat nodig is.

De Beroepscode dient ook als maatstaf waaraan het beroepsmatig handelen van de beroepsbeoefenaar wordt getoetst naar aanleiding van een ingediende klacht. Eenieder die weet heeft van ethisch onjuist handelen door een beroepsbeoefenaar kan gebruik maken van de klachtenprocedure van het RBCZ, als hij of zij een redelijk belang daarbij heeft. Deze procedure is vastgelegd in het Reglement voor de tuchtrechtspraak.

Met toepassing van het principe van hoor en wederhoor wordt de klacht behandeld door het College van Toezicht. Van de uitspraak van het College staat hoger beroep open bij het College van Beroep.

Een uitgangspunt van de Code is de noodzaak om 'gedragsregels' te formuleren waaraan het beroepsmatig handelen van de beroepsbeoefenaar dient te voldoen. Onder beroepsmatig handelen, wordt dan niet alleen verstaan het handelen in het kader van een professionele relatie in engere zin, maar elk optreden in de hoedanigheid van beroepsbeoefenaar.

Voor wie is de Beroepscode voor beroepsbeoefenaren binnen de complementaire zorg?

De Beroepscode voor beroepsbeoefenaren binnen de complementaire zorg is bedoeld voor alle beroepsbeoefenaren die werkzaam zijn op het gebied van complementaire zorg. Ook zij die nog in opleiding zijn, moeten zich aan de Beroepscode houden. Als 'verzamelnaam' wordt in deze Beroepscode kortweg 'beroepsbeoefenaar' gebruikt.

De Beroepscode en 'rechtspraak'.

De Beroepscode kan als richtlijn fungeren bij de beoordeling wat van een beroepsbeoefenaar verwacht mag worden. Er staat in wat binnen de beroepsgroep algemeen geaccepteerd is. In procedures waarin een beroepsbeoefenaar ter verantwoording wordt geroepen, moet het handelen getoetst worden aan de Beroepscode en de binnen de complementaire zorg geldende specialistische beroepscode die per sector en/of stroming en/of beroepsgroep kunnen verschillen.

De Beroepscode en 'wetgeving'.

De Beroepscode is geformuleerd tegen de achtergrond van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, het Verdrag betreffende de rechten van het kind en de Nederlandse Grondwet. Ook zijn de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg (Wet BIG), de overeenkomst betreffende geneeskundige behandeling uit het Burgerlijk Wetboek, Boek 7, Titel 7, afdeling 5 (WGBO), de wet klachtrechtpatiënt/cliënten zorgsector (wkcz).

De beroepsbeoefenaar binnen de complementaire zorg is op de hoogte van de voor hem relevante onderdelen van deze wetgeving binnen de gezondheidszorg.

I. Algemeen

In deze Beroepscode worden personen in de mannelijke vorm aangeduid. In voorkomende gevallen worden daarmee vanzelfsprekend ook vrouwelijke personen bedoeld.

I.1 Definities

Beroepsmatig handelen: alle handelingen die de beroepsbeoefenaar verricht wanneer hij optreedt in zijn functie.

Beroepsorganisatie: een organisatie van beroepsbeoefenaren in de complementaire zorg die ten doel heeft de belangen van haar leden te behartigen.

Betrokkene: eenieder die direct of indirect is betrokken bij het beroepsmatig handelen van de beroepsbeoefenaar of die daardoor in zijn belangen wordt geraakt; zoals de partner en naaste verwanten van de patiënt/cliënt zoals de wettelijk vertegenwoordiger(s), 'collega-beroepsbeoefenaar', et cetera.

Dossier: de op een patiënt/cliënt betrekking hebbende verzameling van alle gegevens die de beroepsbeoefenaar in zijn beroepsmatig handelen heeft verkregen en die hij bewaart vanwege hun relevantie voor kwaliteit en continuïteit van de professionele relatie.

Koepelorganisatie: een organisatie van beroepsorganisaties die de aangesloten beroepsorganisaties en hun leden vertegenwoordigt op overkoepelend niveau.

Professionele relatie: de op behandeling, advisering of begeleiding gerichte relatie tussen de beroepsbeoefenaar en een patiënt/cliënt.

Patiënt/cliënt: de persoon met wie de beroepsbeoefenaar een professionele relatie onderhoudt of onderhouden heeft.

Specialistische beroepscode: de beroepscode die in een bepaalde sector en/of stroming en/of beroepsorganisatie geldt en die per beroepsorganisatie kan verschillen.

Wettelijk vertegenwoordiger(s):

- de ouder(s) van de minderjarige patiënt/cliënt, die het ouderlijk gezag over hem uitoefent of uitoefenen, dan wel de voogd van de minderjarige patiënt/cliënt;
- de door de rechter benoemde curator of mentor van de meerderjarige patiënt/cliënt.

I.2 Algemene bepalingen

I.2.1 Zorgvuldigheid

De beroepsbeoefenaar neemt in de uitoefening van zijn beroep de zorgvuldigheid in acht door te handelen naar de inhoud van deze Beroepscode en de specialistische beroepscode die geldt voor de sector en/of stroming en/of beroepsgroep waarvan hij 'deel uitmaakt'.

I.2.2 Onverenigbaarheid van Codeartikelen en afwijking van de Beroepscode

Als de beroepsbeoefenaar in een bepaalde situatie ervaart dat het volgen van een bepaling van de Beroepscode ertoe leidt dat een andere bepaling van deze Beroepscode of specialistische beroepscode niet gevolgd kan worden, weegt hij de gevolgen van de keuze voor één van de bepalingen zorgvuldig af en overweegt hij zijn beroepsorganisatie en/of ervaren beroepsbeoefenaars te consulteren. Is geen sprake van strijdige artikelen maar heeft de beroepsbeoefenaar toch redenen om van de door deze Beroepscode of de specialistische beroepscode voorgeschreven handelwijze af te wijken dan dient hij de beroepsorganisatie te raadplegen of een vakgenoot die niet rechtstreeks bij de professionele relatie is betrokken. Dit doet hij voordat hij beslist over zijn handelwijze.

Als de genomen beslissing afwijkt van de Beroepscode of specialistische beroepscode, moet deze grondig worden gemotiveerd. Uit de motivering moet blijken dat de handelwijze die strijdig is met bepalingen van de Beroepscode of specialistische beroepscode het resultaat is van een zorgvuldige belangenafweging.

I.2.3 Afwijken van de Beroepscode vanwege specifieke wettelijke regels

Als specifieke wettelijke regels de beroepsbeoefenaar verplichten af te wijken van enige bepaling van de Beroepscode of specialistische beroepscode, dan streeft de beroepsbeoefenaar ernaar zoveel mogelijk de overige bepalingen van de Beroepscode en de specialistische beroepscode te volgen.

I.2.4 Minderjarige patiënt/cliënt

Als de patiënt/cliënt minderjarig is worden de in de Beroepscode en de specialistische beroepscode aan hem toegekende rechten uitgeoefend door zijn wettelijk vertegenwoordiger(s), tenzij de beroepsbeoefenaar redenen heeft om aan te nemen dat de belangen van de patiënt/cliënt ernstig zouden worden geschaad door de betrokkenheid van de wettelijk vertegenwoordiger(s) bij de professionele relatie. De patiënt/cliënt wordt geacht in ieder geval zelf te kunnen beslissen als hij de leeftijd van 16 jaar heeft bereikt, tenzij hij niet in staat kan worden geacht tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake. Vanaf de leeftijd van 12 jaar wordt de patiënt/cliënt, ongeacht de aanspraken van zijn wettelijk vertegenwoordiger(s), zoveel mogelijk bij de uitoefening van zijn rechten betrokken.

I.2.5 Informatie aan de ouder zonder gezag

Als slechts één der ouders het ouderlijk gezag heeft over de minderjarige patiënt/cliënt, dan verschaft de beroepsbeoefenaar de informatie over de patiënt/cliënt die hij aan deze ouder verstrekt desgevraagd ook aan de andere ouder, tenzij dit in strijd zou zijn met de belangen van de minderjarige patiënt/cliënt.

I.2.6 Meerderjarige wilsonbekwame patiënt/cliënt

Als de patiënt/cliënt meerderjarig is, maar niet in staat tot een redelijke waardering van zijn belangen terzake, worden de in de Beroepscode en de specialistische beroepscode aan hem toegekende rechten uitgeoefend door zijn wettelijk vertegenwoordiger.

Als er geen wettelijk vertegenwoordiger is benoemd, worden de rechten uitgeoefend door een vertegenwoordiger die door de patiënt/cliënt is aangewezen. Heeft de patiënt/cliënt dit niet kunnen doen, dan laat de beroepsbeoefenaar de rechten van de patiënt/cliënt uitoefenen door respectievelijk de echtgenoot of levensgezel, ouder, kind, broer of zuster van de patiënt/cliënt, tenzij de patiënt/cliënt dat niet wenst of de beroepsbeoefenaar dat niet in het belang van de patiënt/cliënt acht.

Ook als er sprake is van een vertegenwoordiging zoals boven vermeld, dan nog betreft de beroepsbeoefenaar de meerderjarige wilsonbekwame patiënt/cliënt waar mogelijk bij de uitoefening van zijn rechten. Beslissingen van de genoemde vertegenwoordigers worden door de beroepsbeoefenaar niet gevolgd als hij in de gegeven omstandigheden meent dat dit zou strijden met de belangen van de patiënt/cliënt.

II. De basisprincipes

II.1.1 Verantwoordelijkheid, verantwoording

Beroepsbeoefenaren binnen de complementaire zorg onderkennen hun professionele verantwoordelijkheid ten opzichte van de betrokkenen, hun omgeving en de maatschappij. Beroepsbeoefenaren binnen de complementaire zorg zijn verantwoordelijk voor hun beroepsmatig handelen.

II.1.2 Integriteit, eerlijkheid, vertrouwelijkheid

Beroepsbeoefenaren binnen de complementaire zorg streven naar integriteit in de hun beroepsbeoefening. In hun handelen betonen beroepsbeoefenaren eerlijkheid, gelijkwaardige behandeling en openheid tegenover betrokkenen.

II.1.3 Respect, autonomie

Beroepsbeoefenaren binnen de complementaire zorg tonen respect voor de fundamentele rechten en waardigheid van betrokkenen. Zij respecteren het recht van betrokkenen op privacy en vertrouwelijkheid. Zij respecteren en bevorderen diens zelfbeschikking en autonomie, voor zover dat te verenigen is met de andere professionele verplichtingen van de beroepsbeoefenaren en met de wet.

II.1.4 Vertrouwelijkheid

Beroepsbeoefenaren binnen de complementaire zorg betrachten vertrouwelijkheid ten aanzien van alle gegevens van de patiënt/cliënt die hen uit hoofde van hun beroepsuitoefening bekend zijn geworden en waarvan hen bekend is dat deze in het belang van de patiënt/cliënt geheimhouding behoeven.

II.1.5 Deskundigheid, weldoen

Beroepsbeoefenaren binnen de complementaire zorg streven naar het verwerven en handhaven van een hoog niveau van deskundigheid in hun beroepsuitoefening. Zij nemen de grenzen van hun deskundigheid in acht en de beperkingen van hun ervaring. Zij bieden alleen diensten aan waarvoor zij door opleiding, training en ervaring zijn gekwalificeerd. Datzelfde geldt ook voor de methoden en technieken die zij gebruiken.

III. Richtlijnen ter uitwerking van de basisprincipes

III.1 Verantwoordelijkheid, verantwoording

III.1.1 De kwaliteit van het beroepsmatig handelen, verantwoordelijkheid

III.1.1.1 Vertrouwen in de complementaire zorg

De beroepsbeoefenaar onthoudt zich van gedragingen waarvan hij weet of redelijkerwijs kan voorzien dat deze het vertrouwen in de complementaire zorg, de verlening van complementaire zorg of in andere beroepsbeoefenaren kunnen schaden. De beroepsbeoefenaar binnen de complementaire zorg bekritiseert geen collegae in het openbaar of ten overstaan van de patiënt/cliënt.

III.1.1.2 Samenwerking met andere 'zorgverleners'

De beroepsbeoefenaar streeft naar het in stand houden van een goede samenwerking met andere werkers op het terrein van de gezondheidszorg en de maatschappelijke dienstverlening en met andere beroepsbeoefenaren en werkt waar nodig met hen samen om tot een optimaal effect van een behandeling te komen. Dit doet hij door:

- a. andere zorgverleners alle hulp aan te bieden die hij krachtens zijn deskundigheid en ervaring kan bieden;
- b. de bereidheid te tonen tot samenwerking en tot het verstrekken van goede informatie op basis van wederkerigheid;
- c. voor zover mogelijk gedurende bepaalde tijd voor een collega beroepsbeoefenaar waar te nemen, een en ander slechts met uitdrukkelijke instemming van de patiënt/cliënt;
- d. bij doorverwijzing van de patiënt/cliënt geen relevante informatie achter te houden;
- e. een collega beroepsbeoefenaar die handelt in strijd met de Beroepscode of specialistische beroepscode of wettelijke regels daarop te wijzen;
- f. door bij een doorverwijzing van de patiënt/cliënt naar hem overleg te plegen met de 'doorverwijzende' zorgverlener.

De beroepsbeoefenaar neemt bij het voorgaande de regels van paragraaf III.4 in acht.

III.1.1.3 Zorg voor kwaliteit en zorgvuldig handelen

De beroepsbeoefenaar dient te zorgen voor een goede kwaliteit van zijn beroepsmatig handelen. In zijn handelen en nalaten is de beroepsbeoefenaar zorgvuldig jegens patiënt/cliënt en/of betrokkene(n). Hij:

- a. geeft elke patiënt/cliënt de meest adequate behandeling;
- b. biedt geen zorg aan waar de patiënt/cliënt niet om vraagt of niet bij is gebaat;
- c. stemt de behandeling waar mogelijk af op de zorgvraag, de waarden en normen, leefregels, gewoonten en de culturele en levensbeschouwelijke vraag van de patiënt/cliënt. Dit doet hij door zich onder andere te verdiepen in de waarden en normen, cultuur en levensbeschouwing van de patiënt/cliënt die zijn praktijk bezoekt;
- d. informeert de patiënt/cliënt of diens wettelijk vertegenwoordiger en/of betrokkene(n) voorafgaand aan de behandeling omtrent de wijze van behandeling, de kosten daarvan en of deze kosten mogelijk worden vergoed door een zorgverzekeraar. Voorts informeert de beroepsbeoefenaar de patiënt/cliënt of diens wettelijk vertegenwoordiger en/of betrokkene(n) gedurende de behandeling steeds tijdig en op een voor hen begrijpelijke wijze;
- e. betreft de patiënt/cliënt en/of betrokkene(n) actief bij het opstellen, uitvoeren en evalueren van het behandelplan;
- f. wijst de patiënt/cliënt en/of betrokkene(n) op andere behandelingen die complementair kunnen zijn aan zijn behandelingen;

- g. zorgt ervoor dat hij geen sieraden of lichaam versierende elementen draagt die een patiënt/cliënt kunnen verwonden, dat sieraden en lichaam versierende elementen zijn aangepast aan de eisen van het beroep en dat in het kader van de professionele relatie geen kleding wordt gedragen die aanstootgevend is in de ruimste zin van het woord;
- h. verwijst de patiënt/cliënt tijdig door naar de een andere (reguliere) zorgverlener indien hij daarbij gebaat lijkt;
- i. zal de patiënt/cliënt andere (reguliere) zorg niet ontzeggen of ontraden;
- j. gaat na of een collega beroepsbeoefenaar tekortschiet en kijkt indien nodig hoe een patiënt/cliënt zo goed mogelijk kan worden beschermd;
- k. beschermt de patiënt/cliënt tegen onethische en incompetent, onveilige of anderszins tekortschietende zorg van andere beroepsbeoefenaren binnen de complementaire zorg of zorgverleners in de reguliere zorg;
- l. licht indien noodzakelijk het bestuur van de beroepsorganisatie in indien sprake is van onjuiste zorg door een collega-beroepsbeoefenaar indien een gesprek met de betreffende beroepsbeoefenaar niet mogelijk is of niet tot het gewenste resultaat heeft geleid;
- m. meldt indien nodig, wantoestanden/tekortschietende zorgverlening bij een klachtencommissie of de Inspectie voor de Gezondheidszorg;
- n. geeft de patiënt/cliënt niet de indruk dat iedere ziekte in de ruimste zin van het woord kan worden genezen door een beroepsbeoefenaar binnen de complementaire zorg;
- o. conformeert zich aan het tuchtrecht van de koepelorganisatie en de klachtenregeling van de beroepsorganisatie en accepteert en handelt naar het oordeel van het College van Toezicht of het College van Beroep of de klachtencommissie omtrent zijn functioneren;
- p. wijst de patiënt/cliënt en/of betrokkene erop dat hij onderhevig is aan tuchtrecht en legt hem uit hoe gebruik te maken van deze voorzieningen;¹
- q. handelt bij zijn beroepsmatig handelen niet in strijd met de wet.²

III.1.1.4 Professionele en ethische normen

De beroepsbeoefenaar handelt in zijn beroepsuitoefening volgens professionele en ethische normen. Hij handelt in overeenstemming met de stand van de wetenschap. Bij het toepassen van nieuwe methoden of het betreden van nieuwe toepassingsgebieden gaat de beroepsbeoefenaar zorgvuldig en voorzichtig te werk.

III.1.1.5 Vrijheid om te kunnen handelen conform de Beroepscode en de specialistische beroepscode

De beroepsbeoefenaar is persoonlijk volledig verantwoordelijk voor zijn beroepsmatig handelen. Hij verzekert zich van de nodige vrijheid om te handelen naar de eisen die de Beroepscode en de specialistische beroepscode aan hem stellen. De beroepsbeoefenaar kan de verantwoordelijkheid voor zijn handelen niet overdragen aan een 'collega beroepsbeoefenaar.

III.1.2 Verantwoording

III.1.2.1 Afleggen van verantwoording

De beroepsbeoefenaar houdt van zijn professionele activiteiten op zodanige wijze aantekening, dat hij in staat is van zijn handelwijze verantwoording af te leggen.

¹ Kan zowel het Reglement voor tuchtrechtspraak zijn als het tuchtrecht zoals omschreven in de Wet BIG.

² belangrijke wetten binnen de zorg op het moment van het herschrijven van de Beroepscode zijn de Wet BIG en de WGBO. Uiteraard geldt ook dat bepalingen uit het Wetboek van Strafrecht niet worden overtreden.

III.1.2.2 Bewaartermijn van een dossier

Na beëindiging van de professionele relatie bewaart de beroepsbeoefenaar het dossier van een patiënt/cliënt een jaar of zo veel langer als noodzakelijk is. Als er een klacht wordt ingediend bij het College van Toezicht, dan mag de beroepsbeoefenaar niet tot vernietiging van het dossier overgaan zolang de klachtbehandeling in eerste, dan wel in tweede aanleg, niet is afgerond, tenzij de patiënt/cliënt om vernietiging vraagt.

III.1.2.3 Medewerking aan behandeling van een klachtenprocedure

De beroepsbeoefenaar onttrekt zich niet aan de behandeling van een klachtenprocedure, als die tegen hem wordt ingesteld. Hij zal naar beste weten de vragen van de Colleges beantwoorden en aan hun verzoeken voldoen.

III.1.2.4 Neerleggen van werkzaamheden

De beroepsbeoefenaar legt zijn werkzaamheden neer indien daartoe door het College van Toezicht of College van Beroep 'veroordeeld'.

III.2 Integriteit, eerlijkheid

III.2.1 Integriteit

III.2.1.1 Voorwaarden voor aanvang en voortzetting van de professionele relatie

De beroepsbeoefenaar vangt een professionele relatie alleen aan of zet deze alleen voort, als dit professioneel en ethisch verantwoord is. De beroepsbeoefenaar aanvaardt geen opdrachten die in strijd zijn met de beroepsethiek.

III.2.1.2 Niet meewerken aan werkzaamheden die strijdig zijn met de Beroepscode en de specialistische beroepscode

De beroepsbeoefenaar verleent geen medewerking aan werkzaamheden (van anderen) die in strijd zijn met de Beroepscode en de specialistische beroepscode.

III.2.1.3 Onafhankelijkheid en objectiviteit

De beroepsbeoefenaar zorgt ervoor dat hij in zijn beroepsmatig handelen onafhankelijk en objectief kan handelen.

III.2.1.4 Vermijden van het vermengen van professionele en niet-professionele rollen

De beroepsbeoefenaar vermengt professionele en niet-professionele rollen niet zodanig met elkaar dat hij niet meer in staat kan worden geacht een professionele afstand tot de betrokkene(n) te bewaren of dat de belangen van de betrokkene(n) worden geschaad.

III.2.1.5 Geen seksuele gedragingen ten opzichte van en geen seksuele relatie met de patiënt/cliënt

De beroepsbeoefenaar onthoudt zich van seksuele toenadering ten opzichte van zijn patiënt/cliënt en gaat niet in op dergelijke toenaderingen van de kant van de patiënt/cliënt. De beroepsbeoefenaar onthoudt zich van gedragingen die seksueel getint zijn of in het algemeen als zodanig kunnen worden opgevat. De beroepsbeoefenaar gaat met zijn patiënt/cliënt geen seksuele relatie aan tijdens de professionele relatie, of direct aansluitend daaraan.

Hetzelfde geldt voor de relaties met andere betrokkenen, waarbij sprake is van een 'gezagsverhouding' of grote afhankelijkheid. Indien sprake is van gevoelens, niet behorend bij de professionele relatie, dient de beroepsbeoefenaar direct de vertrouwenspersoon van de beroepsorganisatie of de koepelorganisatie te worden geraadpleegd. Alsdan zal een collega beroepsbeoefenaar worden benaderd om de behandeling voort te zetten.

III.2.1.6 Persoonlijke relatie na het beëindigen van de professionele relatie

Bij het aangaan van een persoonlijke relatie na het beëindigen van de professionele relatie, vergewist de beroepsbeoefenaar zich ervan dat de voorgaande professionele relatie geen onevenredige betekenis meer heeft. Als het hierbij gaat om een seksuele relatie is de beroepsbeoefenaar er verantwoordelijk voor dat hij desgevraagd kan aantonen dat hij bij het aangaan van deze relatie alle zorgvuldigheid in acht genomen heeft, die van hem als professioneel beroepsbeoefenaar verwacht mag worden.

III.2.1.7 Betalingen

De beroepsbeoefenaar brengt voor zijn behandelingen ten hoogste een vergoeding in rekening die in overeenstemming is met de geleverde inspanning dan wel de uitgevoerde behandeling. De beroepsbeoefenaar neemt geen gelden of goederen aan, anders dan vergoedingen in verband met de behandelingen. De beroepsbeoefenaar sluit ook geen lening overeenkomst met een patiënt/cliënt en/of betrokkene(n) af.

III.2.2 Eerlijkheid

III.2.2.1 Voorkomen van misleiding

De beroepsbeoefenaar voorkomt misleiding in zijn beroepsmatig handelen.

III.2.2.2 Geen misbruik van kennis

De beroepsbeoefenaar maakt geen misbruik van zijn beroepsmatige kennis en vaardigheden of van het overwicht dat voortvloeit uit zijn deskundigheid of positie.

III.2.2.3 Geen irreële verwachtingen wekken

De beroepsbeoefenaar wekt geen irreële verwachtingen met betrekking tot de aard, de effecten en de gevolgen van zijn beroepsmatig handelen.

III.3 Respect, autonomie

III.3.1 Respect

III.3.1.1 Respect voor de patiënt/cliënt

De beroepsbeoefenaar verleent zorg aan de patiënt/cliënt ongeacht zijn geslacht, geloof, levensovertuiging, ras, geaardheid, et cetera. De beroepsbeoefenaar benadert de patiënt/cliënt en/of betrokkene met respect.

III.3.1.2 Respect voor kennis, inzicht en ervaring

De beroepsbeoefenaar geeft zich rekenschap van en respecteert de kennis, het inzicht en de ervaring van de patiënt/cliënt en betrokkene(n).

III.3.1.3 Respect voor psychische en lichamelijke integriteit

De beroepsbeoefenaar respecteert de psychische en lichamelijke integriteit van de patiënt/cliënt en betrokkene(n) en tast hem niet in zijn waardigheid aan.

III.3.2 Autonomie

III.3.2.1 Respect voor autonomie

De beroepsbeoefenaar respecteert bij zijn beroepsmatig handelen de autonomie en zelfbeschikking van de patiënt/cliënt en de betrokkene(n). In het bijzonder komt die zelfbeschikking van de patiënt/cliënt tot uiting in het recht om de professionele relatie met de beroepsbeoefenaar al dan niet aan te gaan, voort te zetten, dan wel te beëindigen.

III.3.2.2 Respectvol handelen bij beperkte zelfbeschikking

De beroepsbeoefenaar laat de zelfbeschikking van de patiënt/cliënt – in het geval die wordt beperkt door zijn leeftijd, aanleg en ontwikkeling en geestelijke gezondheid – binnen deze beperkingen toch zoveel mogelijk tot haar recht komen.

III.3.2.3 Toestemming bij aangaan of voortzetten van de professionele relatie

De beroepsbeoefenaar kan slechts met diens toestemming dan wel met toestemming van diens wettelijk vertegenwoordiger een professionele relatie met iemand aangaan of voortzetten.

III.3.2.4 Overleg over invulling van de professionele relatie

De beroepsbeoefenaar biedt de patiënt/cliënt de gelegenheid voor overleg over diens wensen en meningen betreffende de invulling van de professionele relatie, tenzij dat een goede voortgang van de professionele relatie in de weg staat.

III.3.2.5 Inzage in en afschrift van het eigen dossier

De beroepsbeoefenaar geeft de patiënt/cliënt desgevraagd inzage in en een afschrift van diens dossier. Alvorens de patiënt/cliënt inzage te geven, verwijdert de beroepsbeoefenaar de gegevens die betrekking hebben op anderen, voor zover die niet door de patiënt/cliënt zelf zijn verstrekt.

III.3.2.6 Toegankelijkheid van het dossier

De beroepsbeoefenaar richt het dossier naar vorm en inhoud zo in dat het voor de patiënt/cliënt redelijkerwijs toegankelijk is.

III.3.2.7 Recht op vernietiging van het eigen dossier

Op schriftelijk verzoek van de patiënt/cliënt wordt diens dossier door de beroepsbeoefenaar vernietigd. Het verzoek om vernietiging wordt bewaard.

III.4 Vertrouwelijkheid

III.4.1 Geheimhouding

In het directe contact met de patiënt/cliënt en betrokkene gaat de beroepsbeoefenaar een vertrouwensrelatie met hem aan. Daarom is de beroepsbeoefenaar verplicht tot geheimhouding van hetgeen hem uit hoofde van de uitoefening van zijn beroep ter kennis komt, voor zover die gegevens van vertrouwelijke aard zijn. Onder deze verplichting valt ook het professionele oordeel van de beroepsbeoefenaar over de betrokkene. De geheimhoudingsverplichting blijft na beëindiging van de professionele contacten bestaan.

III.4.2 Privacy tijdens de behandeling

De beroepsbeoefenaar draagt er zorg voor dat in de behandelruimte en/of wachtruimte de privacy van de patiënt/cliënt en/of betrokkene(n) op ieder gebied wordt gewaarborgd. De beroepsbeoefenaar draagt er zorg voor dat de gesprekken tussen hem en de patiënt/cliënt en/of betrokkene(n) buiten het gehoor van andere blijven en de behandelingen buiten het zicht van anderen plaatsvinden.

III.4.3 Zorgvuldigheid in de communicatie

De beroepsbeoefenaar neemt in redelijkheid alle voorzorgen dat er in de schriftelijke, telefonische of elektronische communicatie met de patiënt/cliënt of met andere betrokkenen geen vertrouwelijke gegevens over de patiënt/cliënt, zonder diens instemming, ter kennis komen van derden.

III.4.4 Doorbreken van de geheimhouding

De beroepsbeoefenaar is niet gehouden geheimhouding in acht te nemen als hij gegronde redenen heeft om te menen dat het doorbreken van de geheimhouding het enige en laatste middel is om direct gevaar voor personen te voorkomen, dan wel wanneer hij door wettelijke bepalingen of een rechterlijke beslissing daartoe wordt gedwongen. Als te voorzien is dat een dergelijke situatie zich kan voordoen, stelt de beroepsbeoefenaar de patiënt/cliënt en/of betrokkene ervan op de hoogte dat hij in dat geval genoodzaakt kan zijn de geheimhouding te doorbreken, tenzij door een dergelijke mededeling acuut gevaar voor hemzelf of derden kan ontstaan.

III.4.5 Reikwijdte van het doorbreken van de geheimhouding

Als de beroepsbeoefenaar besluit tot het doorbreken van de geheimhouding dan mag die doorbreking zich niet verder uitstrekken dan in de gegeven omstandigheden is vereist en dient hij de patiënt/cliënt en/of betrokkene van zijn besluit op de hoogte te stellen, tenzij door een dergelijke mededeling acuut gevaar voor hemzelf of derden kan ontstaan.

III.4.6 Beveiliging van het dossier

De beroepsbeoefenaar zorgt er voor dat het dossier op zodanige wijze wordt bewaard dat zonder zijn toestemming niemand toegang daartoe heeft, zodat de vertrouwelijkheid van de gegevens gewaarborgd blijft.

III.5 Deskundigheid

III.5.1 Beroepsuitoefening in overeenstemming met de Beroepscode

De beroepsbeoefenaar is zich bewust van de ethische aspecten van zijn beroepsmatig handelen en beoefent zijn professie in overeenstemming met deze Beroepscode en de specialistische beroepscode.

III.5.2 Kennis van wettelijke bepalingen

De beroepsbeoefenaar stelt zich op de hoogte van de wettelijke bepalingen die in zijn werkveld van toepassing zijn en handelt ernaar.

III.5.3 In stand houden en verder ontwikkelen van de professionele deskundigheid

De beroepsbeoefenaar houdt de professionele deskundigheid en vaardigheden die nodig zijn voor het op verantwoorde wijze uitvoeren van zijn beroep op peil en ontwikkelt deze in overeenstemming met de recente ontwikkelingen in de complementaire zorg. Hij volgt de voor hem relevante vakliteratuur en neemt deel aan relevante bij- en nascholing. De beroepsbeoefenaar zal nieuwe kennis of behandelingsmethodes niet voor zichzelf houden.

Hij ondersteunt en/of initieert activiteiten met als doel de bevordering van de kwaliteit en de ontwikkeling van het beroepen participeert in de activiteiten van een beroepsorganisatie en de koepelorganisatie.

III.5.4 Gebruik van doeltreffende en doelmatige methoden

De beroepsbeoefenaar kiest methoden die doeltreffend en doelmatig zijn en geeft zich rekenschap van de beperkingen van die methoden.

III.5.5 Professionele en persoonlijke beperkingen

De beroepsbeoefenaar onderkent zijn professionele en persoonlijke beperkingen en is daar open over. Waar nodig roept hij deskundig advies en ondersteuning in, en verwijst zo nodig door. De beroepsbeoefenaar hanteert alleen methoden, waarvoor hij door opleiding, training en/of ervaring is gekwalificeerd

III.5.6 Grenzen van de eigen deskundigheid

De beroepsbeoefenaar neemt in zijn beroepsmatig handelen de grenzen van zijn deskundigheid in acht en aanvaardt geen opdrachten waarvoor hij de deskundigheid mist.

III.5.7 Professionele verantwoording van het beroepsmatig handelen

De beroepsbeoefenaar moet zijn beroepsmatig handelen kunnen verantwoorden in het licht van de stand der wetenschap ten tijde van dat handelen, zoals deze uit de vakliteratuur blijkt.

III.5.8 Voorkomen van verminderd vermogen tot verantwoorde beroepsuitoefening

Voor zover mogelijk onderkent de beroepsbeoefenaar in een vroeg stadium tekenen die wijzen op zodanige persoonlijke, psychische of fysieke problemen, dat zijn beroepsmatig handelen negatief beïnvloed dreigt te worden. Hij roept tijdig deskundig advies en ondersteuning in om de problemen te voorkomen of te verminderen.

III.5.9 Staken van het beroepsmatig handelen bij verminderd vermogen

Als zijn psychische, lichamelijke of oordeelkundige vermogens zodanig zijn aangetast of verminderd, dat dit een verantwoorde beroepsuitoefening in de weg staat, staakt de beroepsbeoefenaar zijn beroepsmatig handelen zolang als deze toestand duurt.

IV. De Klachtprocedure

De RBCZ, de koepelorganisatie van verschillende beroepsorganisaties in de complementaire zorg, kent twee verenigingstuchtrechtelijke instanties: het College van Toezicht en het College van Beroep. Beide Colleges nemen een onafhankelijke positie in binnen de RBCZ.

Wanneer u van mening bent dat een beroepsbeoefenaar, aangesloten bij de RBCZ, onjuist heeft gehandeld (in strijd met de Beroepscode, de specialistische beroepscode of de wet), kunt u hierover een klacht indienen bij het College van Toezicht.

Het College van Toezicht zal naar aanleiding van uw klacht een uitspraak doen. Van de uitspraak van het College van Toezicht kunt u of de aangeklaagde beroepsbeoefenaar in beroep gaan bij het College van Beroep.

De volledige informatie over de klachtenprocedure is te vinden op de website van de RCBZ en in het Reglement voor de tuchtrechtspraak. Dit reglement kunt u downloaden van de website. Of u kunt het reglement opvragen bij het Ambtelijk secretariaat van de RBCZ.